

FIȘA DISCIPLINEI
Anul universitar 2020-2021

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE ISTORIE ARHEOLOGIE SI MUZEOLOGIE
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	MASTER
1.6. Programul de studii	IDENTITĂȚI REGIONALE ÎN EUROPA CENTRAL-RĂSĂRITEANĂ. MASTERAT ÎN ISTORIE

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Semantică istorică în Transilvania	2.2. Cod disciplină	MIR 1104
2.3. Titularul activității de curs			
2.4. Titularul activității de seminar	Conf. univ. dr. LAURA STANCIU		
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	I
		2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E
		2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Numar ore pe saptamana	2	din care: 3.2. curs	0	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	0	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					35
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					35
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					
Tutoriat					
Examinări					2
Alte activități: participarea la conferințe, proiecte de cercetare					
3.7 Total ore studiu individual					72
3.9 Total ore pe semestru					100
3.10 Numărul de credite					4

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Identitate regională-identitate națională în Transilvania iluministă.
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	Realizarea unui discurs istoriografic coerent, cu finalitate pedagogică și științifică în domeniul semanticii istorice.
Competențe transversale	Descoperirea și utilizarea surselor specifice semanticii istorice și a resurselor bibliografice aferente istoriei conceptuale Central și Sud-Est europene și românești.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea, înțelegerea și utilizarea adecvată a abordărilor fundamentale vizând conceptele istorice. Cuprinderea într-o structură unitară și coerentă a principalelor teoretizări privitoare la istoria conceptuală.
7.2 Obiectivele specifice	Integrarea conceptelor istorice românești abordate în contextul mai larg al istoriei conceptuale universale.

8. Conținuturi

8.2 Seminar	Metode de predare	Observații
1. Discurs istoric și analiză semantică. Direcții fundamentale. C1. Introducere; 1.1. Tematizarea disciplinei; 1.2. Nașterea semanticii; instrumentul de bază: <i>cîmpul semantic</i> ; organizarea vocabularului; 1.3. Despre sens și reprezentare. Sistemul medieval și modern de producere a sensului. Sensul și societatea.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor	2
2. Despre text. C2. Tipologia textelor. Textul ca „scriere”; 2.1. Textul ca „ocurență comunicativă”; 2.2. Textul ca „practică semnificantă”; 2.3. Funcțiuni și intenții ale textului.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor	2
3. Despre context. C3. Noțiunea de <i>context</i> . Tipuri de context; 3.1. Contextele secundare; 3.2. Competență discursivă, formațiune textuală.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2
4. Despre hermeneutica textului. C4. Ce este un text? Competență discursivă, formațiune textuală. Definiții. Accepțiuni. Clarificări: Concept, termen, cuvânt; 4.1. Termenul. Nivele de analiză a termenului; 4.2. Elemente interne și elemente externe ale limbii; 4.3 Cuvintele din perspectiva analizei discursului.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2
5. Discursul și analiza lui în cercetarea istorică. C5. Discursul și formulele sale; 5.1. Evoluția analizei discursului în cercetarea istorică; 5.2. Discursul ideologic și funcțiile limbajului; 5.3. Analiza discursului și discursul politic.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
6. Tipuri de analiză a discursului în cercetarea istorică. C6. Abordări tradiționale în cercetarea istorică; 6.1. Actorii discursului [istoric]: autorul și lectorul; 6.2. Despre înțelegerea discursului istoric;	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor	2

6.3. Modelul oferit de istoriografia franceză: Revoluția de la 1789.	(conversație, recapitulare)	
7. Sens și semnificație în limbajul discursului istoric transilvănean (sec. XVIII-XIX). C7. Limitele interpretării. Concepție și metodă; 7.1. Semantica istorică și istoria conceptuală; 7.2. Interdisciplinaritatea istoriei, filologiei, teologiei în analiza discursului transilvănean (sec. XVIII-XIX).	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
8. Context – text - subtext. Politică și cultură în Europa Centrală în epoca Luminilor. C8. Elita ardeleană iluministă; 8.1. Context: Spațiile formative ale elitei; 8.2. Text - Subtext: Relația între formația intelectuală și discursul istoric; 8.3. Laboratorul istoricului: Deconstrucția discursului istoric - surse și limbaj.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2
9. Tipurile și categoriile de surse folosite în iluminismul ardelean. C9. Surse narative la maghiari, români și sași în sec. al XVIII-lea; 9.1. Semantică politică iluministă la maghiarii ardeleni; 9.2. Semantică politică iluministă la românii ardeleni; 9.3. Semantică politică iluministă la sașii ardeleni.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
10. Evoluția și accepțiunile terminologiei politice. De la <i>Școala Ardeleană</i> la 1848. C.10. Semantică politică pașoptistă la românii ardeleni; 10.1. Semantica discursului memorandistic de la 1848; 10.2. Studii de caz: discurs istoric/discurs politic la Simion Bărnuțiu și George Barițiu.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
11. Discurs istoric postpașoptist în Transilvania: semantică istorică și politică. C11. Semnificațiile conceptelor de <i>autonomie</i> , <i>libertate</i> și <i>revoluție</i> în documentele programatice ale mișcării naționale din Transilvania (1848, 1892, 1918).	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
12. Curs interactiv: semnificația conceptelor de patrie/patriotism; Europa/european în Transilvania (sec. XVIII-XIX); C12. Analiza și impactul unor concepte la români, maghiari și sași: națiune, naționalism, patrie, patriot, patrioți și patriotism; 12.1. Voci ardeleni despre Europa în sec. al XVIII-lea.	Prelegere Problematizare Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (interpretare de text)	2
13. Concluziile cursului. C13. Discutarea potențialelor teme de cercetare desprinse din problematica cursului și în baza referatelor primite de la studenți.	Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2
14. Discutarea referatelor primite de la studenți C14. Discutarea tematicii, a bibliografiei prezentate la seminar, a pistelor și a metodologiei cercetării.	Clarificări conceptuale Fixarea cunoștințelor (conversație, recapitulare)	2

Bibliografie:

Babeți, Adriana, Vasiliu, Delia Șepețianu [Introducere, antologie și traducere] *Pentru o teorie a textului*. Antologie “Tel Quel” (1960-1971), București, Editura Univers, 1980.
 Babeți, Adriana, *Bătăliile pierdute. Dimitrie Cantemir - strategii de lectură*, Timișoara, Editura Amarcord, 1998.
 Bochmann, Klaus, *Limba română: istorie, variante, conflicte. O privire din afară*, Chișinău, Editura Cartdidact, 2004.
 Bréal, Michel, *Essai de sémantique: science des significations*, Paris, 1891, apud Oswald Ducrot, Jean-Marie Schaeffer, *Noul Dicționar enciclopedic al științelor limbajului*, București, Editura Babel, 1996.
 Foucault, Michel, *Cuvintele și lucrurile. O arheologie a științelor umane*. Traducere de Bogdan Ghiu și Mircea Vasilescu. Studiu introductiv de Mircea Martin. Glosar de Bogdan Ghiu, București, Editura Univers, 1996.

Idem, *Ordinea discursului. Un discurs despre discurs*. Traducere de Ciprian Tudor, [Iași], 1998.

Koselleck, Reinhart, *Conceptele și istoriile lor. Semantica și pragmatica limbajului social-politic*, București, Art, 2009.

Lemny, Ștefan, *Originea și cristalizarea ideii de patrie și cultura română*, București, 1986.

Marga, Delia, *Introducere în analiza discursului cu referințe la istorie și sfera publică*, Cluj Napoca, Editura Efes, 2003.

Eadem, *Repere în analiza discursului politic*, Cluj Napoca, Editura Efes, 2004.

Marino, Adrian, *Biografia ideii de literatură*, vol II *Secolul Luminilor, Secolul 19*, Cluj Napoca, Editura Dacia, 1992.

Mitu, Sorin, *Reconstrucția ideologică a limbii la Școala Ardeleană*, în vol. *Epoca Luminilor. Cultură și civilizație românească*, Deva, 1996.

Munslow, Alun, *Deconstructing history*, London & New York, Routledge, 1997.

Neumann, Victor, *Neam, popor sau națiune? Despre identitățile politice europene*. Ed. A II-a, București, 2005.

Neumann, Victor, *Essays on Romanian Intellectual History*, Timișoara, West University Press, 2008.

Neumann, Victor, Heinen, Armin (ed.), *Istoria României prin concepte. Perspective alternative asupra limbajelor social politice*, Iasi, Polirom, 2010.

Pădurean, Corneliu, *Lexicul politic românesc din Transilvania la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX*, Arad, Editura Universității „Aurel Vlaicu”, 2004.

Pârvu, I., *Semantica și logica științei*, București, Editura Științifică, 1974.

Ricoeur, Paul, *De la text la acțiune. Eseuri de hermeneutică*, II. Traducere și postfață de Ion Pop, Cluj Napoca, Editura Echinox, 1999.

Schwartz, Hans, *Wort und Welt: Aufsätze zur deutschen Wortgeschichte, zur Wortfeldehre und zur Runenkunde*, Münster, 1993.

Stanciu, Laura, *Sens și reprezentare în semantica politică și istorică a românilor transilvăneni (secolul XIX)*, în *In Medias Res. Studii de Istorie Culturală*, vol. editat de Andi Mihalache și Adrian Cioflâncă, Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 2007, p. 461-476.

Eadem, *About National Identity in Transylvania. The Concept of Fatherland for Transylvanian Romanians between 1700 and 1848*, în *Brukenenthalia. Romanian Cultural History Review. Supplement of Brukenenthal. Acta Musei*, 1/2011, p. 29-43.

Eadem, *Fațetele pauperității: Sărăcia în limbajul ardelenilor (sec. XVIII-XIX)*, în Mihaela Grancea, Ioan Popa (ed.), *Viața cotidiană în Sibiul secolelor XIX-XX*, Sibiu, Editura Astra Museum, 2015, p. 23-32.

Vasilescu, Mircea, „Iubite cetitorule...”. *Lectură, public și comunicare în cultura română veche*, București, Editura Paralela 45, 2004.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei a fost evaluat de către Comisia de monitorizare și evaluare a programului de studiu, în componenta căreia intră și câte un reprezentant al absolvenților și câte un reprezentant al angajatorilor.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.5 Seminar	1.1. Claritatea exprimării în comunicarea orală 1.2. Abordarea interpretativă a problematicii 1.3. Interpretarea și evaluarea critică a conceptelor istorice românești ardeleni în context european 1.4. Cantitatea și calitatea cunoștințelor însușite 1.5. Formularea unui punct de vedere profesional asupra semanticii istorice, pornind de la pozițiile exprimate în istoriografia de specialitate.	Orală, conversația, expunerea liberă. Referat de semestru. Eseu interpretativ.	65% 35%

	1.6. Dezvoltarea spiritului critic și de analiză. 1.7. Claritatea și corectitudinea exprimării. 1.8. Dobândirea termenilor specifici semanticii politice iluministe.		
10.6 Standard minim de performanță: Cunoașterea principalelor repere, precum și abordări fundamentale privitoare la semantica istorică și la istoria conceptuală.			
Demonstrarea competențelor prin: Înțelegerea diferenței dintre istoria conceptuală și semantica istorică. Integrarea semanticii istorice românești în contextul istoriei conceptuale europene și universale			

Data completării
23.09.2020

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament
25.09.2020

Semnătura directorului de departament